

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000–105/421- /2012. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a képviselő által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárásban – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 326/2012. (IX. 26.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (1) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Törvényszéknek címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Törvényszékhez, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) képviselő
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapest rendőrfőkapitánya
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A képviselő beadványában előadta, hogy a panaszost 2012. március 27-én rendőri intézkedés keretében igazoltatták, ruházatát átvizsgálták, megbilincseltek, majd előállították.

A panaszos egy hajléktalan emberek megsegítésével foglalkozó szervezet aktivistája. 2012. március 27-én a Budapest kerületi T. utca mellett húzódó „kiserdőben” élő négy ember jogszerűtlenül emelt lakóhelyének elbontását, ingóságai egy részének szemétként való eltakarítását igyekezett megakadályozni azzal, hogy az erdőtakarítást végző személyek, valamint a közterület-felügyelők figyelmét a tevékenységük jogellenességére felhívta.

A képviselő álláspontja szerint a panaszos jogsértő cselekményt nem követett el, ezért az intézkedések és a kényszerítő eszköz alkalmazása szükségtelen, indokolatlan, továbbá – különösen a megbilincselése és előállítása – aránytalan is volt. A bilincselést nem előzte meg igazoltatás, holott a jelentésben ez szerepel. Az igazoltatás elmaradását a beadványhoz mellékelt felvételek is igazolják. Mivel a rendőri jelentések nem a valóságnak megfelelően rögzítik a történeteket, ezért arra is megalapozott következtetést lehet vonni, hogy nem az arányosság és fokozatosság követelményének megfelelően került sor a kényszerítő eszköz alkalmazására. A képviselő szerint a panaszos magatartása nem indokolta az igazoltatás elmaradását.

A képviselő álláspontja szerint az előállítás indokolatlan volt azért is, mert a panaszos egy olyan rendőri intézkedéssel összefüggésben lépett fel, mely az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának állásfoglalása értelmében (AJB 4326/2011.) önkényes, kellő jogszabályi alapot nélkülöz, így az ott élő emberek alapvető jogaival összefüggésben alkotmányos visszaállást okozó eljárás biztosítása volt, így a képviselő véleménye szerint nyilvánvalóan jogszerűtlennek tekintendő.

A képviselő több megadott linken elérhető felvételeket is csatolt, mint bizonyítékokat.

A beadványban foglaltak szerint a panaszos sérelmezi:

- az igazoltatása elmaradását,
- előállítását,
- ruházatának átvizsgálását,
- vele szemben bilincs használatát.

II.

A Panasztestület a panaszos megbilincselése miatt alapjog súlyos sérelmét állapította meg, míg a panasz többi pontjában az alapjog sérelmét nem tartotta megállapíthatónak. Erre tekintettel hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint az Rtv. 93/A. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

III.

A vizsgálat során az alábbi bizonyítékok alapján állapítottam meg a döntésem alapjául szolgáló tényállást.

- a panasz és az abban hivatkozott videó felvételek (3 lap);
- az előállítás időtartamáról szóló igazolás (1 lap);
- jelentés előállítás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról (2 lap);
- a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Körzeti Megbízotti Alosztály vezetőjének jelentése (4 lap);
- a Közterület-felügyelet fejlécével ellátott 2012. március 27-én kelt feljegyzés (1 lap);
- a Kft. ügyvezető igazgatójának 2012. március 14-én és 2012. március 27-én kelt levelei (1-1 lap);
- rendőri jelentés (2 lap);
- rendőri jelentés (2 lap);
- jegyzőkönyv (3 oldal);
- határozat (3 lap).

1. Az intézkedés jogalapja, igazoltatás.

Az intézkedés jogalapját az adta, hogy 2012. március 14-én a Szociális Foglalkoztató és Ellátó kiemelten közhasznú Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Kft.) ügyvezető igazgatója bejelentést tett a BRFK kerületi Rendőrkapitányságra (a továbbiakban: Rendőrkapitányság), hogy 2012. március 27-én a Kft. a lakótelepet övező T. utcai kiserdőben bozótirtási és hulladékszállítási feladatokat végez. Ezzel kapcsolatosan kérte a rendőrkapitányság vezetőjét, hogy kettő fő rendőrrel 08:00 órától 15:00 óráig biztosítsa a területet a fokozott balesetveszély és a várhatóan bonyolódó forgalmi helyzetre tekintettel. A munkálatokat a Budapest kerületi Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) használatában álló erdős területen végezték az Önkormányzat tudtával és érdekében.

A felkérésnek megfelelően a rendőrkapitányság vezetője a közrend fenntartása érdekében intézkedett két rendőr helyszínre vezénylésére, tekintettel az Rtv. 2. § (2) bekezdés *a)* pontjára, mely szerint a rendőrség a feladatának ellátása során együttműködik az állami és helyi önkormányzati szervekkel, a társadalmi és gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel, valamint az Rtv. 13. § (1) bekezdésére, amely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a helyszínen tartózkodó közterület-felügyelők felszólították az erdőben jogellenesen emelt építményekben életvitelszerűen tartózkodó személyeket, hogy ingóságaikat pakolják össze, egyúttal tájékoztatták őket, hogy a Budapest kerületi A u. alatti szállón a kutyáikkal együtt fogadják őket, ahová igényük szerint az ingóságaikat is átszállítják. Ezt követően Kft. munkatársai megkezdték a munkálatokat, ennek keretében az erdőben életvitelszerűen tartózkodó személyek által felhalmozott tárgyakat összerakták azok elszállítása érdekében. E tevékenységet megakadályozandó, a 09:10 óra körüli időben a helyszínre érkező panaszos kiabálva a helyszínen tartózkodó munkások, közterület-felügyelők és rendőrök felé azt közölte, hogy a

tevékenység jogellenes, bűncselekményt követnek el, ha elbontják az ott élők „lakásait”. A panaszossal a jelenlevő rendőrök közölték, hogy a közterület-felügyelet tevékenységét biztosítják a terület lezárásával. Tájékoztatták arról is, hogy a lezárt területre nem léphet be, amennyiben pedig a rendőri intézkedéssel szemben engedetlenséget tanúsít, úgy elő fogják állítani.

A képviselő által rendelkezésre bocsátott és a linken elérhető videofelvétel 0. perc 38. másodpercétől láthatóan a panaszos hirtelen mozdulattal – láthatóan zaklatott állapotban – a rendőrök felé lépett, rajtuk keresztül haladva kívánt a munkálatokat végzők közelébe menni. Ebben a szándékában a rendőrök karjának megfogásával megakadályozták, majd a panaszost egy társa teljesen átölelve megnyugtatta. A rendőrök ismételen kilátásba helyezték előállítását, amennyiben engedetlen magatartását folytatja. Miután a panaszos megnyugodott elindult a kordonszalag mellett és a terület egy távolabbi részén a kordonszalag alatt átbújva belépett a lezárt területre. A panaszos cselekményét észlelő r. főtörzsőrmester kétszer felszólította a panaszos a távozásra, aki e felszólításoknak nem tett eleget, kijelentette, hogy nem távozik és a terület tisztítását végző önkormányzati dolgozók felé kiabálta a megjegyzéseit.

Ekkor a panaszos kezeit az intézkedő rendőr hátrabilincselte és közölte vele, hogy az intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt előállítja.

A képviselő által benyújtott beadványok az igazoltatás tényét sérelmezik, illetve annak elmaradását is.

Ezért először az igazoltatás megtörténte vonatkozásában tisztázta a hatóság a tényállást. A rendelkezésre álló videofelvételek alapján nem lehetett megállapítani, hogy a panaszost igazoltatták-e a helyszínen, ugyanakkor a rendőri jelentésekben a panaszos személyes adatai feltüntetésre kerültek, illetve az előállításról szóló jelentés tartalmazza, hogy a panaszos adatait ellenőrizték a körözési rendszerekben. Mindezek alapján okszerűen következik, hogy a panaszost igazoltatták.

A megtörtént igazoltatás jogszerűsége kérdésében álláspontom a következő. Mivel a panaszos magatartásával többször akadályozta a munkálatokat, és e tevékenységét az ismételt rendőri felszólítások ellenére sem hagyta abba, ezért – az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségre tekintettel – a panaszossal szemben jogszerűen került sor intézkedésre. Igazoltatásának jogalapja a fent részletezett engedetlenség volt, mely az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A. §-a alapján jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése tényállását kimerítette, ezzel elkövetésének gyanúját felvetette. Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a „*rendőr feladatellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében,kell megállapítani.*”

A panaszban a képviselő észrevételezi, hogy a bilincselés és előállítást megelőzően nem történt igazoltatás, amiből az intézkedés aránytalanságára következett. Az Rtv. 29. §-ban szabályozott igazoltatás, az Rtv. 33. §-ban szabályozott előállítás, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazása, jól elkülönülő célok érdekében történik, külön jogalapra tekintettel. Nem jelent egyfajta fokozatosságot az intézkedések felsorolása, mely alapján valamely a törvényben korábban szabályozott intézkedés minden esetben meg kell előzze a később szabályozottat, így az előállítást, vagy a bilincs alkalmazását megelőzően nem kötelező az igazoltatás foganatosítása. Ilyen a fokozatosság elvét is tükröző felsorolás csak az Rtv. VI. fejezetében található. Jelen esetben az előállításra nem a személyazonosság igazolásának megtagadása miatt került sor, hanem szabálysértés elkövetése miatt. A bilincselést

megelőzően – megfelelő feltételek fennállása esetén – a kényszerítő eszköz alkalmazására történő figyelmeztetésnek kell megelőznie, mely a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megtörtént. A személyazonosság megállapítására az előállítás során is módja van a rendőrnek. A fent kifejtett indok alapján az előállítás így nem csak jogszerű, de célját tekintve kétség kívül arányos intézkedés is volt.

2. Előállítás:

A panaszos 1. pontban részletezett engedetlen magatartásával megszegte az Rtv. 19. § (1) bekezdésében foglalt ama kötelezettségét, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. E kötelezettség – amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága a Barta kontra Magyarország ügyben (26137/04. számú kérelemre) hozott ítélet 71. pontjában kifejtette – egy demokratikus társadalomban az általános állampolgári kötelezettségek része.

A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A jelen esetben, amikor az Önkormányzat birtokában lévő erdőtisztításhoz az Önkormányzat érdekében fellépő személynek a rendőrség az Rtv. 2. §- alapján segítséget nyújtott, a panaszos nem volt olyan helyzetben, amely az Rtv. 19.§ (1) bekezdés utolsó mondatában foglalt kivételes esetnek megfelelt volna. Még akkor sem, ha a képviselő által hivatkozott, az állampolgári jogok országgyűlési biztosának (a továbbiakban: országgyűlési biztos) AJB-4326/2011. számú ügyben készített, részben eltérő tényálláson alapuló jelentése (a továbbiakban: jelentés), egy hasonló ügyben, egy másik önkormányzat vonatkozásában jogsértést állapított meg. Maga a tény, hogy az országgyűlési biztos komoly tényfeltáró vizsgálatot és részletes, az egyes alapjogi tesztek elvégzésén alapuló mérlegelést követően hozott döntést a kérdésben, azt igazolja, hogy a panaszos még e korábbi, egyedi tényállás alapján készített jelentés ismeretében sem volt abban a helyzetben, hogy hasonló eljárás és eljárási jogosultság hiányában, egy másik egyedi esettel összefüggésben alkalmazott rendőri intézkedések jogszerűsége kérdésében mérlegelés nélkül döntsön. E körülményre tekintettel megállapítottam, hogy a rendőr alappal következtetett arra, hogy a panaszos az 1. pontban részletezett engedetlen magatartásával megszegte az Rtv. 19. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét, mely magatartása szabálysértés gyanúját is felvetette. Mivel a jogellenes magatartást az abbahagyásra irányuló felszólítást követően is folytatta, ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f)* pontja alapján jogszerűen állították elő a panaszost. A hivatkozott törvényhely szerint a rendőr a hatóság, vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyására irányuló felszólítás után is folytatja. A törvényi rendelkezés célja a további jogsértő magatartás tanúsításának megakadályozása azáltal, hogy az engedetlen elkövetőt a helyszínről eltávolítják.

3. Ruházatátvizsgálás:

A rendőrök a panaszos által folyamatosan és tudatosan tanúsított engedetlenségre tekintettel előállítása mellett döntöttek. A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 31. § (7) bekezdése alapján befogadáskor a fogvatartott ruházatát támadás, vagy önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele céljából a felügyeletet ellátó rendőrnek át kell vizsgálnia. Ezért a panaszos ruházatának átvizsgálása jogszerű volt, az eltérést nem engedő (ún.: parancsoló) jogi norma előírására tekintettel az arányosság kérdése pedig fel sem merülhet.

4. Bilincs alkalmazása:

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint, a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Amikor a panaszos – kikelve magából, kiabálva – a rendőröknek ütközve akart a lezárt területre bejutni, ekkor már a rendőröknek kellett megfogniuk. Ezután a panaszos a rendőrök megkerülésével bement, és a többszöri rendőri felszólításnak kifejezetten ellenszegült, kiabált. E körülményekre tekintettel okszerűen döntött a rendőr a bilincs alkalmazása mellett, hiszen a panaszos már korábban is kiszámíthatatlan aktív ellenszegülő magatartást tanúsított. A panaszos aktív engedetlenségére tekintettel az Rtv. 48. § *b)-d)* pontjaira, valamint a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés *d)* pontjára tekintettel – mivel a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése korábban testi kényszerrel nem volt megtörhető – a bilincs alkalmazása jogszerű és arányos volt.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

V.

A Panasztestületnek a bilincs alkalmazásával kapcsolatosan tett megállapításival a határozat IV. részében kifejtett indokok alapján nem értek egyet.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikke, IV. cikke, XXIV. cikke;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 29. § (2) bekezdése, 35. § (1) bekezdése, 100.§ (1) bekezdés *a)* pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése, 13. § (1) bekezdése, 19. § (1) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 33.§ (2) *f)* pontja, 48. §-a, 92. § (1) bekezdése, a 93/ A § (6),(7) és (9) bekezdései;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 31. § (7) bekezdése;
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A.§.

Budapest, 2012. november „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**